

SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
19.06.2018

Sak:

Organiseringen av ph.d.-studiet

Innstilling til vedtak:

1. Ph.d.-programmene ved UiT skal ikke ha studieretninger
2. Ph.d.-programmet ved IVT-fak endrer navn fra *ph.d.-program i anvendt matematikk og beregningsorienterte ingeniøranvendelser* til *ph.d.-program i ingeniørvitenskap*
3. Universitetsdirektøren gis ansvar for å påse at alle ph.d.-programmer oppfyller de krav som følger av gjeldende nasjonale forskrifter
4. Universitetsdirektøren skal vurdere den administrative forvaltningen av ph.d.-programmene ved UiT i tråd med de premisser som er gitt i Adm2020-prosessen

Bakgrunn

Organiseringen av ph.d.-programmene ved UiT Norges arktiske universitet (UiT) ble sist revidert i 2010 etter fusjonen mellom Universitetet i Tromsø og Høgskolen i Tromsø. Senere har UiT fusjonert med Høgskolene i Finnmark, Harstad og Narvik, og slik blitt et større universitet med en bredere fagportefølje. I tillegg har nye forskrifter gjort det nødvendig å vurdere om dagens organisering av ph.d.-studiet er optimal.

Kunnskapsdepartementets *Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning (studie kvalitetsforskrift)* er blitt endret. Dette innebærer skjerpede krav til fagmiljø for doktorgradsstudier. Fagmiljøet skal være bredt, ha relevant kompetanse og dekke de fag, emner og kunnskapsområder som studietilbudet består av. Det skal også være et tilstrekkelig antall ansatte med professor- og førsteamanuensiskompetanse innenfor hele bredden av studietilbudet. Institusjonene skal også dokumentere at den har kapasitet og rekrutteringspotensial til å ta opp minst 15 studenter til ph.d.-studiet i løpet av fem år etter oppstart, samt sannsynliggjøre å opprettholde et doktorgradsmiljø med minst 15 studenter.

NOKUTs *Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (Studietilsynsforskriften)* er også blitt endret. Endringene medfører økte krav til fagmiljøet bak doktorgradsprogrammene. Kravet er at minst 50 prosent av årsverkene skal være på professor- eller dosentnivå. Fagmiljøet skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå.

Dagens organisering

Det er nå syv ph.d.-programmer ved UiT

- Ph.d.-program i helsevitenskapelige fag – ingen studieretninger – Helsefak
- Ph.d.-program i rettsvitenskap – ingen studieretninger – Jurfak
- Ph.d.-program i naturvitenskap – tre studieretninger – BFE-fak
- Ph.d.-program i samfunnsvitenskap – fire studieretninger – BFE-fak
- Ph.d.-program i humaniora og samfunnsvitenskap – 14 studieretninger – HSL-fak
- Ph.d.-program i anvendt matematikk og beregningsorienterte ingeniøranvendelser – ingen studieretninger – IVT-fak
- Ph.d.-program i realfag – sju studieretninger – NT-fak

NOKUTs tilsynsrolle

De nye forskriftene har skjerpet kravene til fagmiljøene, samtidig som institusjonene er gitt et større ansvar for å sikre og dokumentere at fagmiljøene oppfyller disse kravene. Institusjonene skal også sikre at det til enhver tid er tilstrekkelig antall studenter på doktorgradsprogrammene. I studiekvalitetsforskriften presiseres at ved et eventuelt tilsyn kan NOKUT trekke tilbake akkrediteringen av deler av doktorgradsstudiet dersom forskriftenes krav ikke er oppfylt. NOKUT kan altså legge ned både programmer og studieretninger ved et eventuelt tilsyn.

Ved UiT starter 140-150 nye studenter på ph.d.-studiet hvert år fordelt på de ulike programmene og studieretningene. Høsten 2016 var det registrert 798¹ ph.d.-studenter ved UiT. Det er store variasjoner i hvor mange studenter som er tatt opp ved hvert fakultet (ti studenter på IVT-fak² og 346 på Helsefak). Antallet nye studenter varierte også mellom programmene, fra fire nye ved IVT-fak og Jurfak til 57 ved Helsefak sitt ph.d.-program. IVT-fak og Jurfak har de to programmene med lavest antall studenter i sine ph.d.-programmer, det vil være viktig å følge med utviklingen i studenttallet ved disse og de andre fakultetene slik at kravene til både fagmiljø og antallet studenter er oppfylt.³

Ved et eventuelt tilsyn fra NOKUT, vil de anse studieretninger som ph.d.-programmer. I flere av studieretningene ved UiTs doktorgradsprogrammer tas det årlig opp kun én til to studenter, noe som er alt for lavt i forhold til NOKUTs krav til rekrutteringspotensial.

Endre navn på IVT-fak sitt ph.d.-program

Ph.d.-programmet ved IVT-fak ble i 2012 godkjent av NOKUT som eget program ved Høgskolen i Narvik. Godkjenningen av programmet ble gjort før den nye studiekvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften ble gjort gjeldende, i tillegg til at Høgskolen i Narvik ikke var en selvakkrediterende institusjon. Navnet på programmet er faglig snevert, men i tråd med NOKUTs tidligere forskrift. Dette skiller seg imidlertid ut fra de mer generelle navnene som UiTs øvrige ph.d.-programmer har, samt at forskriften nå tilsier at programmene skal favne bredere faglig. Et bredere program vil også medføre at ingen studenter ved IVT-fak ekskluderes fra opptak til programmet på grunn av for

---

¹ Database for statistikk om høgre utdannings (DBHs) nyeste offisielle tall

² IVT-fak sitt program ble etablert ved Høgskolen i Narvik og fikk sin akkreditering fra NOKUT i 2012. Programmet var under oppbygging i 2016, og har ifølge FS 20 aktive ph.d.-studenter per dags dato.

³ Det er i forbindelse med denne saken kun gjennomført en gjennomgang av antall studenter og disputaser over tid for UiTs ph.d.-programmer for å vurdere deres kapasitet og rekrutteringspotensial. Fagmiljøenes kvalitet er ikke vurdert, og vi vil i løpet av høsten se på om fagmiljøenes kvalitet skal gjennomgås.

snever fagportefølje tilknyttet programmet. Fakultetsstyret ved IVT-fak har ytret ønske om at navnet skal være *ph.d.-program i anvendt matematikk og ingeniørvitenskap*. Universitetsdirektøren anbefaler likevel at programmet gis et navn som er mer i tråd med de øvrige programmene, samt at fakultetsnavnet gjenspeiles i navnet på programmet.

Universitetsdirektørens vurderinger

Organiseringen av ph.d.-programmene har vært diskutert i Forskningsstrategisk utvalg og Utvidet ledermøte, som har konkludert med at dagens organisering fungerer tilfredsstillende, og at det derfor er mest hensiktsmessig å ikke gjøre noen store endringer i organiseringen av ph.d.-programmene. I denne saken foreslås det derfor bare endringer som tvinges fram på grunn av nye gjeldende nasjonale forskrifter.

Universitetsdirektøren anbefaler at det ikke skal være studieretninger ved ph.d.-programmene. Dette bidrar både til å sikre at programmene oppfyller kravene til fagmiljø og at størrelsen på studentpopulasjonen ikke blir en kritisk faktor for programmene. Ulempen med å fjerne studieretningene er at det blir mindre mulighet for å synliggjøre alle de ulike fagområdene hver for seg. Alle fakultetene har imidlertid signalisert at fjerning av studieretningene er en akseptabel endring. Helsefak sitt ph.d.-program, som er det største ved UiT, er et eksempel på at det går bra å ha et bredt program uten studieretninger.

Universitetsdirektøren anbefaler at IVT-fak sitt program gis navnet *ph.d.-program i ingeniørvitenskap*. Dette gjenspeiler både navnet på fakultetet og fagporteføljen. Fakultetets tidligere forslag om *ph.d.-program i anvendt matematikk og ingeniørvitenskap* er nok mest beskrivende for fakultetets samlede fagportefølje, men dette bidrar samtidig til å innsnevre programmet. Universitetsdirektøren mener derfor *ph.d.-program i ingeniørvitenskap* vil være et dekkende navn for IVT-fak sitt program.

I dialog med dekanene har universitetsdirektøren identifisert to områder for forbedring som er uavhengig av selve programstrukturen:

- *Emneporteføljen på ph.d.-nivå*. Doktorgradsemnene ved UiT, det vil si emner på 8000-nivå, er i noen grad overlappende. I enkelttilfeller tilbyr flere fakulteter sammenfallende emner, og dette bør unngås. Videre er det et ønske ved UiT om å stimulere til mer samarbeid på tvers av fakulteter. Dekaner og prodekaner har derfor ytret ønske om å få til mer samarbeid om 8000-emnene.
- *Administrasjonen av ph.d.-graden*. De administrative ressursene tilknyttet ph.d.-programmene på fakultetene er små, sårbare og til dels personavhengige. Dette er diskutert med dekanene, og universitetsdirektøren ønsker å vurdere forvaltningen av ph.d.-programmene i lys av de pågående Adm2020-prosessene, for å lage en mer robust ph.d.-administrasjon ved UiT.

Dette vil universitetsdirektøren følge opp med fakultetene.

Jørgen Fosslund
universitetsdirektør

Pål Vegar Storeheier
forskningsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Sølvi Brendeford Anderssen